

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2006/116/EB

2006 m. gruodžio 12 d.

dėl autorių ir tam tikrų gretutinių teisių apsaugos terminų

(kodifikuota redakcija)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį, 55 ir 95 straipsnius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽²⁾,

kadangi:

(1) 1993 m. spalio 29 d. Tarybos direktyva 93/98/EEB dėl autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminų suderinimo ⁽³⁾ buvo iš esmės keičiama ⁽⁴⁾. Siekiant aiškumo ir racionalumo minėta direktyva turėtų būti kodifikuota.

(2) Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos ir Tarptautinė konvencija dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų apsaugos (Romos konvencija) numato tik minimalius jose paminėtų teisių apsaugos terminus, palikdamos Susitariančioms Šalims laisvę nustatyti ilgesnius terminus. Kai kurios valstybės narės šia teise pasinaudojo. Be to, kai kurios valstybės narės dar nėra Romos konvencijos šalys.

(3) Egzistuoja skirtumai tarp nacionalinių įstatymų, reguliuojančių autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminus, ir šie skirtumai gali tapti kliūtimi laisvam prekių judėjimui bei paslaugų teikimui ir iškreipti konkurenciją bendrojoje rinkoje. Siekiant, kad vidaus rinka veiktų sklandžiai, valstybių narių įstatymus būtina suderinti taip, kad apsaugos terminai visoje Bendrijoje būtų vienodi.

(4) Svarbu nustatyti ne tik pačius apsaugos terminus, bet ir tam tikrą tokios apsaugos įgyvendinimo tvarką, pavyzdžiui, datą, nuo kurios skaičiuojamas kiekvienas apsaugos terminas.

(5) Šios direktyvos nuostatos neturėtų turėti poveikio Berno konvencijos 14a straipsnio 2 dalies b, c bei d punktų ir 3 dalies taikymui valstybėse narėse.

(6) Berno konvencijos nustatytu minimaliu apsaugos terminu, kurį sudaro autoriaus gyvenimo trukmė ir 50 metų po jo mirties, buvo siekiama užtikrinti apsaugą autoriui ir pirmosioms dviem jo palikuonių kartoms. Vidutinė gyvenimo trukmė Bendrijoje taip pailgėjo, kad šio termino jau nepakanka apimti dvi kartas.

(7) Kai kurios valstybės narės, siekdamos kompensuoti pasaulinių karų įtaką autoriaus darbų panaudojimui, buvo nustatę ilgesnius negu 50 metų po autoriaus mirties terminus.

(8) Kai kurios valstybės narės gretutinių teisių apsaugai nustatė 50 metų terminą, skaičiuojamą nuo kūrinio teisėto išleidimo arba teisėto viešo paskelbimo datos.

(9) 1996 m. gruodį vykusioje Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) organizuotoje diplomatinėje konferencijoje buvo priimta PINO atlikimų ir fonogramų sutartis, kuri užtikrina atlikėjų bei fonogramų gamintojų apsaugą. Ši sutartis yra svarbus pasiekimas gretutinių teisių tarptautinės apsaugos srityje.

(10) Deramas dėmesys suteiktoms teisėms yra vienas iš bendrųjų teisės principų, saugomų Bendrijos teisine tvarka. Bendrijos teisės nustatyti autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminai neturi susilpninti Bendrijos teisių turėtojams iki Direktyvos 93/98/EEB įsigaliojimo teiktos apsaugos. Siekiant, kad pereinamojo laikotarpio priemonių pasekmės būtų minimalios, o vidaus rinka galėtų tinkamai veikti, apsaugos terminai turėtų būti taikomi ilgai.

(11) Būtina autorių ir gretutinių teisių aukšto lygio apsauga, nes šios teisės intelektinei kūrybai yra be galo svarbios. Šių teisių apsauga autorių, kultūros pramonės, vartotojų ir visos visuomenės labai taip pat užtikrina kūrybos skatinimą ir jos plėtojimą.

⁽¹⁾ 2006 m. spalio 26 d. nuomonė (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*).

⁽²⁾ 2006 m. spalio 12 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*) ir 2006 m. lapkričio 30 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL L 290, 1993 11 24, p. 9. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB (OL L 167, 2001 6 22, p. 10).

⁽⁴⁾ Žr. I priedo A dalį.

- (12) Siekiant užtikrinti aukšto lygio apsaugą, kuri kartu atitiktų vidaus rinkos reikalavimus ir poreikį sukurti teisinę aplinką, palankią darniai literatūros ir meno kūrybos plėtotei Bendrijoje, turėtų būti nustatyti vienodi apsaugos terminai: autorių teisėms – 70 metų po autoriaus mirties arba 70 metų nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo, o gretutinėms teisėms – 50 metų nuo įvykio, nuo kurio skaičiuojamas terminas.
- (13) Remiantis Berno konvencijos 2 straipsnio 5 dalimi, kūrinių rinkiniai yra saugomi, jei dėl turinio parinkimo ir išdėstymo jie laikomi intelektualinės kūrybos rezultatu. Šie kūriniai yra saugomi nepažeidžiant autorių teisės į kiekvieną kūrinį, sudarantį tokio rinkinio dalį. Todėl į rinkinį įtrauktiems kūriniams gali būti taikomi specialūs apsaugos terminai.
- (14) Visais atvejais, kai autoriais pripažįstami vienas ar daugiau fizinių asmenų, apsaugos terminas turi būti skaičiuojamas nuo jų mirties. Kūrinio ar jo dalies autorystė yra toks klausimas, kurį gali tekti spręsti nacionaliniams teismams.
- (15) Apsaugos terminai turėtų būti skaičiuojami nuo sausio 1 dienos po tų metų, kuriais buvo atitinkamas įvykis, kaip numatyta Berno ir Romos konvencijose.
- (16) Fotografijų apsaugai taikomos sąlygos valstybėse narėse yra skirtingos. Pagal Berno konvenciją fotografijos kūrinys laikomas originaliu, jeigu jis yra paties autoriaus intelektualinės kūrybos rezultatas, atspindintis jo asmenybę, ir jokie kiti kriterijai, tokie kaip vertingumas ar paskirtis, nėra taikytini. Kitų fotografijų apsaugą turėtų nustatyti nacionaliniai teisės aktai.
- (17) Stengiantis išvengti skirtingų apsaugos terminų, taikomų gretutinėms teisėms, būtina pasiekti, kad atskaitos taškas, nuo kurio skaičiuojamas šis terminas, būtų vienodas visoje Bendrijoje. Skaičiuojant apsaugos terminą reikia atsižvelgti į atlikimą, įrašymą, transliaciją, teisėtą išleidimą ir teisėtą viešą paskelbimą, t. y. į tuos perdavimo būdus, kurie leistų gretutinių teisių objektą suvokti neapibrėžtam asmenų ratui nepriklausomai nuo to, kokioje šalyje vyksta tas atlikimas, įrašymas, transliacija, teisėtas išleidimas ar teisėtas viešas paskelbimas.
- (18) Transliuojančių organizacijų teisės į jų transliacijas nepriklausomai nuo to, ar šios transliacijos perduodamos laidais, ar oru, įskaitant perdavimą kabeliu ir palydoviniu ryšiu, neturėtų galioti neribotą laiką. Dėl šios priežasties būtina nustatyti apsaugos terminą, skaičiuojamą nuo konkrečios transliacijos pirmojo perdavimo. Dėl šios nuostatos galima išvengti naujo termino skaičiavimo tuo atveju, kai transliacija yra identiška anksčiau perduotajai.
- (19) Valstybėms narėms leidžiama išlaikyti arba įvesti kitokias gretutines teises, ypač susijusias su mokslo ir kritikos leidinių apsauga. Siekiant užtikrinti skaidrumą visoje Bendrijoje, valstybės narės, įvedančios tokias naujas gretutines teises, privalo pranešti apie tai Komisijai.
- (20) Reikėtų aiškiai pasakyti, kad ši direktyva nėra taikoma neturtinėms teisėms.
- (21) Kūriniams, kurių kilmės šalis pagal Berno konvenciją yra trečioji šalis ir kurių autorius nėra Bendrijos pilietis, turėtų būti taikomas terminų palyginimas, nustatant, kad atitinkantis terminas Bendrijoje neviršija šioje direktyvoje nustatyto termino.
- (22) Jei teisių turėtojas, kuris nėra Bendrijos pilietis, pagal tarptautinį susitarimą turi teisę į apsaugą, gretutinių teisių apsaugai turėtų būti taikomas toks pat terminas, koks nustatytas šioje direktyvoje. Tačiau šis terminas neturėtų viršyti termino, nustatyto trečiojoje šalyje, kurios pilietis yra teisių turėtojas.
- (23) Apsaugos terminų palyginimas neturėtų prieštarauti valstybių narių tarptautiniams įsipareigojimams.
- (24) Valstybėms narėms paliekama teisė nuspręsti, kaip interpretuoti, pritaikyti ir toliau vykdyti sutartis dėl saugomų kūrinių ir kitų objektų naudojimo, kurios buvo sudarytos iki šios direktyvos nustatytų apsaugos terminų įsigaliojimo.
- (25) Pagarba įgytoms teisėms ir teisėtiems lūkesčiams yra Bendrijos teisinės tvarkos dalis. Valstybės narės gali numatyti, kad tam tikromis aplinkybėmis, pagal šią direktyvą atnaujinus autorių ir gretutines teises, nebus pareikalauta mokesčio iš tų asmenų, kurie anksčiau garbingai naudojo kūrinius, tuo metu priklausiusius visuomenei.
- (26) Ši direktyva neturėtų pažeisti valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminais, numatytais I priedo B dalyje.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Autorių teisių galiojimo terminas

1. Literatūros ar meno kūrinio autoriaus teisės, remiantis Berno konvencijos 2 straipsniu, galioja visą autoriaus gyvenimą ir 70 metų po jo mirties nepriklausomai nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo datos.

2. Tuo atveju, kai kūrinys sukurtas bendraautorystės pagrindu, 1 dalyje nurodytas terminas skaičiuojamas nuo paskutinio bendraautorio mirties datos.

3. Anonimiškai ar naudojant slapyvardį paskelbtų kūrinių apsaugos terminas yra 70 metų nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo. Tačiau jeigu autoriaus pasirinktas slapyvardis nekelia abejonių dėl jo tapatybės arba jis savo tikrąjį vardą atskleidžia per pirmame sakinyje nurodytą laikotarpį, taikomas 1 dalyje nurodytas apsaugos terminas.

4. Jeigu valstybės narės numato, kad kolektyvinių kūrinių autorių teisėms turi būti taikomos specialios sąlygos arba kad teisių turėtoju gali tapti juridinis asmuo, apsaugos terminas skaičiuojamas pagal 3 dalies nuostatas, išskyrus tuos atvejus, kai kūrinį sukūrę fiziniai asmenys yra pripažįstami tokiais viešai paskelbtoje kūrinio versijoje. Ši dalis nepažeidžia pripažintų autorių, kurių indėlius (jiems taikomos 1 arba 2 dalies nuostatos) į šiuos kūrinius galima identifikuoti, teisių.

5. Jeigu kūrinys išleidžiamas atskirais tomiais, dalimis, laidomis, leidiniais ar epizodais, o apsaugos terminas turi būti skaičiuojamas nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo datos, tai šis terminas skaičiuojamas kiekvienam tokiam vienetui atskirai.

6. Tie kūriniai, kuriems netaikomi apsaugos terminai, prasidedantys po autoriaus ar autorių mirties, ir kurie per 70 metų nuo jų sukūrimo nebuvo teisėtai viešai paskelbti, yra nebesaugomi.

2 straipsnis

Kinematografijos ir audiovizualiniai kūriniai

1. Kinematografijos arba audiovizualinio kūrinio pagrindinis režisierius yra laikomas jo autoriumi arba vienu iš autorių. Valstybės narės turi teisę nuspręsti, ką pripažinti kitais bendraautoriais.

2. Kinematografijos arba audiovizualinio kūrinio apsaugos terminas baigiasi praėjus 70 metų nuo ilgiausiai išgyvenusio iš toliau išvardytų asmenų mirties nepriklausomai nuo to, ar šie asmenys laikomi bendraautoriais, ar ne; šie asmenys yra: pagrindinis režisierius, scenarijaus autorius, dialogų autorius ir muzikos, specialiai sukurtos kinematografijos ar audiovizualiniam kūrinui, autorius.

3 straipsnis

Gretutinių teisių galiojimo terminas

1. Atlikėjų teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo atlikimo datos. Tačiau jei per šį laikotarpį teisėtai išleidžiamas arba teisėtai viešai paskelbiamas šio atlikimo įrašas, šios teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo pirmojo tokio išleidimo arba pirmojo tokio paskelbimo priklausomai nuo to, kas įvyko pirmiau.

2. Fonogramų gamintojų teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo įrašo dienos. Tačiau jei per šį laikotarpį fonograma buvo

teisėtai išleista, minėtos teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo pirmo teisėto išleidimo. Jei per pirmame sakinyje minėtą laikotarpį fonograma nebuvo išleista ir jei per šį laikotarpį ji buvo teisėtai viešai paskelbta, minėtos teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo pirmo teisėto viešo paskelbimo datos.

Tačiau tais atvejais, kai fonogramų gamintojų teisės pasibaigus apsaugos, kuri joms buvo pripažinta remiantis Direktyvos 93/98/EEB tokia redakcija, kokia ji buvo prieš 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo nustatytus pakeitimus, 3 straipsnio 2 dalimi, terminui nebebuvo saugomos 2002 m. gruodžio 22 d., pagal šią dalį apsauga šioms teisėms iš naujo nesuteikiama.

3. Filmo pirmojo įrašo gamintojo teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo to įrašo datos. Tačiau jei per šį laikotarpį filmas teisėtai išleidžiamas arba teisėtai viešai pateikiamas, teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo pirmojo tokio išleidimo arba pirmojo tokio pateikimo priklausomai nuo to, kas įvyko pirmiau. Sąvoka „filmas“ apibūdina kinematografijos arba audiovizualinį kūrinį arba judančius vaizdus, lydimumus ar nelydimumus garso.

4. Transliuojančių organizacijų teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo pirmojo transliacijos perdavimo nepriklausomai nuo to, ar ši transliacija perduota laidais, ar oru, įskaitant perdavimą kabeliu ir palydoviniu ryšiu.

4 straipsnis

Anksčiau neišleistų kūrinių apsauga

Asmuo, kuris, pasibaigus autorių teisių apsaugos terminui, pirmą kartą teisėtai išleidžia arba teisėtai viešai paskelbia anksčiau neišleistą kūrinį, turi teisę į tokią pat apsaugą, kokia suteikiama autoriaus turtinėms teisėms. Šių teisių apsaugos terminas yra 25 metai nuo pirmojo teisėto išleidimo arba teisėto viešo paskelbimo.

5 straipsnis

Kritikos ir mokslo leidiniai

Valstybės narės gali apsaugoti visuomenės nuosavybe tapusių kūrinių kritikos ir mokslo leidinius. Ilgiausias tokių teisių apsaugos terminas yra 30 metų nuo tos datos, kai leidinys buvo pirmą kartą teisėtai išleistas.

6 straipsnis

Fotografijų apsauga

Fotografijoms, kurios yra paties autoriaus intelektualinės kūrybos išraiška ir dėl to laikomos originaliomis, taikoma 1 straipsnyje numatyta apsauga. Jokie kiti kriterijai nėra svarbūs sprendžiant, ar fotografija turi būti saugoma. Valstybės narės gali numatyti ir kitokių fotografijų apsaugą.

7 straipsnis

Apsauga, taikoma trečiosioms šalims

1. Kai kūrinio kilmės šalis pagal Berno konvenciją yra trečioji šalis, o kūrinio autorius nėra Bendrijos pilietis, valstybės narės taiko tokį pat apsaugos terminą, koks nustatytas kūrinio kilmės šalyje, tačiau šis terminas negali būti ilgesnis už tą, kuris nurodytas 1 straipsnyje.

2. 3 straipsnyje nustatyti apsaugos terminai galioja ir tiems teisių turėtojams, kurie nėra Bendrijos piliečiai, bet valstybės narės suteikia jiems tokią apsaugą. Tačiau, nepažeidžiant valstybių narių tarptautinių įsipareigojimų, valstybių narių nustatytas apsaugos terminas neturi viršyti teisių turėtojo šalyje nustatyto apsaugos termino ir 3 straipsnyje nurodyto termino.

3. Valstybės narės, kurios dėl savo tarptautinių įsipareigojimų 1993 m. spalio 29 d. buvo nustačiusios ilgesnį apsaugos terminą negu nurodyta 1 ir 2 dalyse, gali taikyti tokią apsaugą, kol tarptautiniai susitarimai dėl autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminų pasibaigs.

8 straipsnis

Terminų skaičiavimas

Šioje direktyvoje nustatyti terminai pradedami skaičiuoti nuo sausio 1 dienos po tų metų, kuriais įvyko įvykis, kurio pagrindu prasideda termino eiga.

9 straipsnis

Neturtinės teisės

Ši direktyva nepažeidžia valstybių narių nuostatų, taikomų neturtinėms teisėms.

10 straipsnis

Taikymas laike

1. Jei apsaugos termino, kuris yra ilgesnis, negu nustatyta šioje direktyvoje, eiga valstybėje narėje prasidėjo iki 1995 m. liepos 1 d., tas apsaugos terminas valstybėje narėje neturi būti sutrumpintas dėl šios direktyvos.

2. Visiems kūriniams ir apsaugos objektams, kurie 1 dalyje nurodytu metu bent vienoje valstybėje narėje buvo saugomi pagal nacionalines autorių ar gretutinių teisių nuostatas, ir tiems, kurie atitinka [1992 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvoje 92/100/EEB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje] ⁽¹⁾ nurodytus apsaugos kriterijus, taikomi šioje direktyvoje nustatyti apsaugos terminai.

3. Ši direktyva nepažeidžia jokių naudojimo veiksmų, atliktų iki 1 dalyje nurodytos datos. Valstybės narės priima specialias nuostatas, reikalingas trečiųjų šalių įgytomis teisėmis apsaugoti.

4. Valstybės narės neprivalo 2 straipsnio 1 dalies nuostatų taikyti kinematografijos ir audiovizualiniams kūriniams, sukurtiems iki 1994 m. liepos 1 d.

11 straipsnis

Pranešimas ir pateikimas

1. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie bet kokias naujas gretutines teises, kurias jų Vyriausybė ketina suteikti, kartu nurodydamos pagrindines jų įvedimo priežastis bei numatomą apsaugos terminą.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

12 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 93/98/EEB yra panaikinama nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminais, nurodytais I priedo B dalyje.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikmenų lentelę.

13 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

⁽¹⁾ OL L 346, 1992 11 27, p. 61. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2001/29/EB.

14 straipsnis

Priimta Strasbūre, 2006 m. gruodžio 12 d.

Adresatai

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

J. BORREL FONTELLES

H. PEKKARINEN

I PRIEDAS

A DALIS

Panaikinama direktyva su pakeitimu

Tarybos direktyva 93/98/EEB
(OL L 290, 1993 11 24, p. 9)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB
(OL L 167, 2001 6 22, p. 10)

tik 11 straipsnio 2 dalis

B DALIS

Perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminai

(nurodyta 12 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas	Taikymo data
93/98/EEB	1995 m. liepos 1 d. (1 – 11 straipsniai)	1993 m. lapkričio 19 d. (12 straipsnis) iki 1997 m. liepos 1 d., tiek kiek tai susiję su 2 straipsnio 1 dalimi (10 straipsnio 5 dalimi)
2001/29/EB	2002 m. gruodžio 22 d.	

II PRIEDAS
ATTIKMENŲ LENTELĖ

Direktyva 93/98/EEB	Ši direktyva
1 – 9 straipsniai	1 – 9 straipsniai
10 straipsnio 1 – 4 dalys	10 straipsnio 1 – 4 dalys
10 straipsnio 5 dalis	—
11 straipsnis	—
12 straipsnis	11 straipsnio 1 dalis
13 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	—
13 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	—
13 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa	11 straipsnio 2 dalis
13 straipsnio 2 dalis	—
—	12 straipsnis
—	13 straipsnis
14 straipsnis	14 straipsnis
—	I priedas
—	II priedas